

Plan mot kränkande behandling

Uslands skola

F-6

Ansvarig rektor: Margaretha Brander

Giltighetstid: 2023-08-01 till 2024-07-31

1. Syfte och bakgrund

Det råder ett absolut förbud mot att kränka, diskriminera eller trakassera barn/elever. All personal har handlingsplikt och skyldighet att utreda och vidta åtgärder. Syftet med en likabehandlingsplan är att barn och elever ska skyddas mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Planen beskriver enhetens systematiska arbete, för barn/elever, personal och vårdnadshavare.

Skollagen fastställer att alla skolformer ska arbeta målinriktat för att förebygga och förhindra kränkande behandling. En plan för arbetet ska varje år beskriva verksamhetens mål och de åtgärder som planeras. Genomförandet av dessa åtgärder ska sedan utvärderas i efterföljande års plan. Skolverket anger att planen ska utgå från en kartläggning av nuläget, som beskriver risker och analyserar orsaker.

2. Vision och arbetssätt

”Usland – en skola där vi skapar lust till lärande”

En skola där varje individ behandlas respektfullt oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionsnedsättning.

- All personal på skolan känner till vad som står i våra lagar och förordningar.
- Skolan ska fortsätta att utveckla en gemensam kompetens så att det finns en samsyn när det gäller förhållningssätt. Det ska genomsyra den vardagliga verksamheten på alla nivåer (individ-, grupp- och enhetsnivå) och att all personal är väl insatt i skolans plan mot kränkande behandling.
- Alla (personal, elever och vårdnadshavare) känner till vem man vänder sig till om någon incident inträffar.

Skolan har en Nolltoleransgrupp som består av representanter från skolans olika verksamheter, biträdande rektor och skolkurator, som träffas 1 gång i månaden. De håller sig uppdaterad runt senaste forskning och aktuell litteratur som sedan förmedlas till övrig personal bl.a. på APT och konferenser. Nolltoleransgruppen följer upp STELLA-rapporteringar, har samtal med berörda elever i de fall där kränkningar har uppstått och följer upp tankar och åsikter från skolans elevråd och kompisstödjare. Nolltoleransgruppen genomför kartläggning inför arbetet med att revidera *Plan mot kränkande behandling* tillsammans med skolans övriga personal. Gruppen sammanställer resultatet och presenterar det vid APT innan beslut tas om ny plan för nästa läsår.

3. Kartläggning av risker

I trygghetsenkäten som genomfördes med eleverna i mars 2023 framkommer det att det är främst de yngre eleverna, som upplever att det finns otrygga platser inom- och utomhus. I

frisvaren skriver eleverna att det är främst ingången vid de äldre eleverna och skogen upplevs som en otrygg plats utomhus. Inomhus kan det vara exempelvis kapphallen vid de äldre eleverna och rädslan för att bli inlåst på toaletten. Mellan 90 - 100% av eleverna har någon vuxen att prata med om de känner sig otrygg.

Upplever du att det finns otrygga platser ute på skolgården?

Elevgrupp	Ja	Nej
Förskoleklass	Ca 27%	Ca 73 %
Åk 1-3	16%	84 %
Åk 4-6	Ca 4%	Ca 96%

Upplever du att det finns otrygga platser inne i skolan?

Elevgrupp	Ja	Nej
Förskoleklass	20 %	80%
Åk 1-3	8 %	92%
Åk 4-6	5 %	95%

I trygghetsenkäten får eleverna svara på frågan om de brukar vara ute på sociala medier. Oavsett årskurs dominerar Youtube och online-spel svaren på vilka sociala medier som eleverna vistas på.

Brukar du vara på sociala medier?

Elevgrupp	Ja	Nej
Förskoleklass	73 %	27%
Åk 1-3	79 %	21%
Åk 4-6	99 %	1%

Antalet kränkningar på nätet har minskat från 12 % till 9 % för hela skolan jämfört med föregående år. Minskningen har främst skett i åk 1–3 där det minskat från 21% till 11%. Kränkningarna består mestadels av nedsättande kommentarer. 37 % av eleverna i förskoleklass, 76% av eleverna i åk 1–3 och 93% av eleverna i åk 4–6 vet vad de ska göra om de blivit kränkta på nätet. Exempelvis berätta för en vuxen, blockera den som skriver, lämna spelet, säga ifrån, rapportera de som kränkt med mera.

Har du under det senaste året blivit utsatt/kränkt på nätet?

Elevgrupp	Ja	Nej
Förskoleklass	10 %	90%
Åk 1-3	11 %	89%
Åk 4-6	5 %	95%

Utifrån trygghetsenkäten och utvärderingar av rasterna under läsåret är det följande risker och riskområden, som vi behöver jobba vidare med på skolan under kommande läsår:

Risk/riskområde	Underlag som identifierat risk (gärna flera källor)	Antagande om orsak(er)
Utomhus – Vid de äldre elevernas ingång.	Skolans Trygghetsenkät	Äldre elever upplevs som läskiga och skrämmande.
Inomhus – Vid de äldre elevernas kapprum	Skolans Trygghetsenkät	Äldre elever upplevs som läskiga och skrämmande.
Sociala medier – utsatt/kränkt på nätet	Skolans Trygghetsenkät	Elever som får taskiga kommentarer.

4. Utvärdering av genomförda insatser

Hur blev det? Vad har tidigare planerade och nu genomförda insatser lett till för resultat?

Planerad insats	Resultat av insatsen	Utvärdering av insatsen
<p>Personal och elever arbetar aktivt tillsammans för en hållbar och välfungerande fadderverksamhet i alla klasser; Förskoleklass - åk 3, åk 1 - åk 4, åk 2 - åk 5 och åk 3 - åk 6.</p> <p>Pedagogerna träffas vid terminsstarten och gör upp en planering för fadderverksamheten under läsåret.</p>	<p>Pedagogerna har planerat och genomfört fadderverksamhet under både höst- och vårterminen i alla årskurser.</p>	<p>Det har varit värdefullt att få tid för planering av aktiviteterna då alla har möjlighet att vara med.</p> <p>Aktiviteterna har varit välplanerade och fungerat bra, mötet mellan eleverna har varit givande.</p> <p>En gemensam mapp finns på Driven, där pedagogerna delger varandra tips på aktiviteter.</p>
<p>Pedagogerna planerar och genomför en ny organisation kring rasterna där man som personal har ansvar för olika områden ute på skolgården.</p>	<p>Pedagogerna har delat upp skolgården i olika ansvarsområden som lett till att vi som rastvärd finns överallt. Det har varit färre konflikter på rasterna bland eleverna.</p>	<p>Insatsen har varit positiv. Det har lett till mindre stress då man som rastvärd vet att det finns personal som har ett uttalat ansvar för en viss del av skolgården.</p>
<p>Pedagoger och elever fortsätter att arbeta aktivt och kontinuerligt med <i>"Hur vi är med varandra på nätet"</i> (åk F-6), ett material som Nolltoleransgruppen tagit fram kring förhållningssätt och kränkningar på sociala medier. Att utbilda och göra eleverna medvetna om hur sociala medier påverkar oss. Arrangera</p>	<p>Vi har under läsåret arbetat med <i>Hur vi är med varandra på nätet</i> i alla klasser F-6.</p> <p>Vi har inte lyckats arrangera en träff för föräldrarna kring sociala medier, då de föreläsare vi hittat kostar för mycket.</p>	<p>Arbetet med <i>Hur vi är med varandra på nätet</i> är viktigt och engagerar eleverna, vi får mycket positiv respons från vårdnadshavare och vi ser att eleverna är bättre rustad och att fler vet vad de ska göra om de blir kränkta på nätet.</p> <p>Vi tar nya tag med att arrangera en träff för</p>

en gemensam träff för alla föräldrar kring sociala medier. och vad eleverna gör på nätet tillsammans med andra skolor i skolområdet.		vårdnadshavarna eventuellt i samarbete med ANDTS arbetet.
--	--	---

5. Handlingsplan: mål och åtgärder

Mål med åtgärden	Konkreta åtgärder	Effekter som vi vill uppnå med åtgärden	Hur uppföljningen ska ske? • Ansvarig för åtgärden • Datum när åtgärderna ska vara genomförda
Utomhus - Personalen ska tillsammans med eleverna bedriva ett medvetet arbete med att alla elever på skolan ska känna sig trygga oavsett om de befinner sig utomhus eller inomhus.	<p>Samarbete mellan Förskoleklass och åk 6, där eleverna i åk 6 planerar och genomför aktiviteter i Förskoleklass.</p> <p>Kompisstödjarna planerar och håller i rastaktiviteter.</p>	<p>De yngre eleverna får träffa de äldre eleverna i en annan situation än på rasten, och de får möjlighet att bygga relationer.</p> <p>Planerad rastverksamhet som har möjlighet att fånga upp elever som inte vet vem de ska vara med och vad de ska göra.</p>	<p>APT - All personal på skolan – maj 2024.</p> <p>APT - Kompisstödjarna och Nolltoleransgruppen – maj 2024.</p>
Inomhus - Personalen ska tillsammans med eleverna bedriva ett medvetet arbete med att alla elever på skolan ska känna sig trygga oavsett om de befinner sig utomhus eller inomhus.	Planerad fadderverksamhet för F- åk 3 - 6, åk 1 - 4 och åk 2 - 5 under hela läsåret.	De yngre eleverna får möjlighet att möta de äldre eleverna under planerade aktiviteter.	APT - All personal på skolan – maj 2024.
Sociala medier - Pedagogerna ska arbeta för att medvetandegöra eleverna om riskerna med att vara aktiva på sociala medier och vilka konsekvenser det kan få.	Arbeta med <i>Nollan</i> i åk 1-3 och <i>Värsta, bästa nätet</i> i Fsk och i åk 4-6.	Göra eleverna medvetna om riskerna som finns på sociala medier och vad man kan göra om man blir utsatt och/eller kränkt.	APT - Alla pedagoger på skolan – maj 2024.

6. Delaktighet

Varje klass från årskurs 1–6 utser en representant till skolans elevråd. De träffas tillsammans med skolledare 1 gång/månad. Elevrådet är delaktigt i arbetet med *Planen mot kränkande behandling* genom att besluta om *Skolans trivselregler* i början av läsåret. De blir också involverade i aktuella frågor som rör skolan.

Varje klass från åk 3–6 utser två kompisstödjare, en pojke och en flicka. Kompisstödjarna är med och utformar *skolans kompisljus* tillsammans med sina klasskamrater. Kompisstödjarna bryr sig om och säger ifrån, ställer inte upp på mobbing, är en positiv förebild och en schysst kompis. Kompisstödjarna träffas en gång i månaden tillsammans med ansvarig representant från Nolltoleransgruppen för att prata om hur de upplever att det är på skolan, raster och i klassen. Kompisstödjarna planerar rastaktiviteter och genomför en aktivitetsdag för övriga elever på skolan. Kompisljuset är förhållningsregler, vad som är ok och vad man inte får göra mot varandra.

All personal är delaktiga i utvärderingen av *Planen mot kränkande behandling*. Varje vecka följs rastverksamheten och läget på skolan upp av pedagogerna på skolan. Under mars månad genomförs en trygghetsenkät med samtliga elever på skolan. Analysen av enkäten görs först av Nolltoleransgruppen och sedan av all personal under ett APT. Utifrån analyserna utarbetas en handlingsplan för det främjande och förbyggande arbetet kring trygghet och kränkande behandling.

7. Förankring

Planen mot kränkande behandling utvärderas varje vår för att sedan revideras och beslutas av personalen. *Planen mot kränkande behandling* presenteras vid skolstart för eleverna, och finns sedan med under läsåret via kompisstödjarna, elevrådets och klassen arbete. Vårdnadshavare får ta del av *Planen mot kränkande behandling* och blir informerade om skolans trivselregler, kompisljus och arbete mot kränkande behandling vid skolstart och vid höstens föräldramöten.

8. Rutiner för akuta situationer

När skolan får kännedom om att en elev upplever sig ha blivit utsatt för kränkande behandling av annan elev eller vuxen, är skolans personal skyldig att anmäla detta till rektor. Om elever och/eller deras vårdnadshavare får kännedom om diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling rapporteras det i första hand till berörd klasslärare/pedagog eller till rektor.

När skolan får kännedom om en kränkning inträder anmälningsskyldighet, utrednings- och åtgärdsskyldighet. Rektor ska skyndsamt skicka ”Anmälan om kränkande behandling” till sin verksamhetschef.

Verksamhetschefen fattar beslut i ärendet och skickar vidare till Barn- och utbildningskontoret.

Rutiner för att utreda, åtgärda och dokumentera när elev kränker elev

- Klasslärare/pedagoger ansvarar för att berörda blir inkopplade.
- Klasslärare/pedagoger anmäler till rektor.
- Vid behov kopplas skolans Nolltoleransgrupp mot kränkande behandling in.
- Enskilda samtal förs med den/de som blivit kränkt/a och den/de som kränker.
- Vid samtalen deltar två pedagoger/lärare från Nolltoleransgruppen, varav en dokumenterar.
- Den/de som kränker och den/de som blivit kränkt/a sammanförs om det anses lämpligt. Vid behov kontaktas vårdnadshavare före samtalet.
- Samtal till vårdnadshavare till inblandade elever.
- Uppföljning inom en vecka, och därefter enligt överenskommelse.

Åtgärder som vidtas ska grundas på utredningen i det enskilda fallet, och de skall följas upp och dokumenteras. I varje enskilt fall ska det bedömas om en anmälan skall göras till andra myndigheter t.ex. arbetsmiljöverket och polis.

Rutiner för att utreda, åtgärda och dokumentera när vuxen kränker eller diskriminerar elev

Om en elev upplever sig kränkt av någon ur personalen i verksamheten, ska utredningen ledas av rektor.

- Enskilda samtal förs med den/de som blivit kränkt/a och den/de som kränker. Vid samtalen deltar rektor, facklig representant och annan rektor i verksamhetsområdet eller verksamhetschef. Samtalet dokumenteras.
 - Den/de som kränker och den/de som blivit kränkt/a sammanförs om det anses lämpligt och om vårdnadshavare ger sitt medgivande.
 - Samtal till vårdnadshavare till inblandade elever.
 - Uppföljning inom en vecka, och därefter enligt överenskommelse.
-

Bilaga 1

Skolans trivselregler

- Vi använder ett vårdat språk.
- Skolan har mobil- och smartwatchförbud under hela skoldagen. Förbudet gäller även tillbehör såsom hörlurar.
- Eleverna ansvarar för sina personliga tillhörigheter.

INNE

- Vi går i korridorerna.
- Godis- och tuggummiförbud gäller både inne och ute under skoltid utom vid speciella festligheter.
- Vi tar av oss mössan/kepsen inomhus.

UTE

- Rastvaktens ord gäller.
- Snöbollskastning är förbjuden.
- Skateboard, sparkcykel, rullskridskor och inlines används endast på löparbanan.
- Cyklar, elsparkcyklar och sparkcyklar lämnas på cykelparkeringen.

SKADEGÖRELSE

- Vid skadegörelse, t.ex. trasig fönsterruta, avgör skolan tillsammans med vårdnadshavare vilken åtgärd som vidtas.

Bilaga 2 Kompisljuset

RÖTT

- Att mobba.
- Att upprepade gånger utsätta någon för något.
- Att skada eller slå någon med vilje.
- Att klottra, slå sönder eller förstöra med vilje.
- Att hota någon, t.ex. "annars ska jag slå dig".
- Att "frysa ut" någon.
- Att stjäla.
- Att förstöra, rota och gömma andras saker.
- Att säga/göra/skriva kränkande saker till varandra, t.ex. att sprida rykten.
- Att göra någon ledsen/illa med vilje.
- Att skolka.
- Att bryta mot skolans regler.

GULT

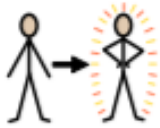
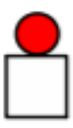

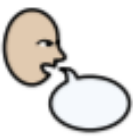

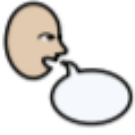

- Att retas och knuffas.
- Att förstöra andras lekar.
- Att säga otrevliga saker t.ex. svära
- Att ljuga och svika.
- Att skratta åt någon som råkar säga/göra fel.
- Att säga förlåt och inte mena det.
- Att skräpa ner.

GRÖNT

- Att alla får var med.
- Att vara snäll och trevlig.
- Att lyssna på varandra.
- Att ge beröm.
- Att visa hänsyn och omtanke.
- Att hjälpa och stötta varandra.
- Att dela med sig.
- Att ställa upp för varandra.
- Att känna det man känner.
- Att få tycka det man tycker.
- Att "hälsa" på varandra.
- Att respektera varandra och varandras olikheter.
- Att säga förlåt och mena det.

Bilaga 3

Strategier vid konflikthantering

					
Om	du	blir	osams	på	rasten
1.					
		Säg	stopp.		
2.					
		Gå	därifrån.		
3.					
		Säg till	en	vuxen.	
4.					
		Prata.			
5.					
		Reda ut.			
6.					
		Följ	upp.		

Bilaga 4

Definitioner och begrepp

Diskrimineringsgrunderna i diskrimineringslagen

Med diskrimineringsgrund menas de kategorier av personer eller de karakteristika som skyddas av diskrimineringslagstiftningen:

- **Kön**

Diskriminering och trakasserier som har samband med kön kan vara utfrysning, förlöjligande och skämt kopplade till barns könstillhörighet. Sexuella trakasserier är kränkningar av sexuell natur. De kan ta sig uttryck i sexualiserat språkbruk, tafsande eller visning av pornografiskt material. Vuxna i skolan måste vara uppmärksamma på och agera i situationer där barnens lek inte präglas av frivillighet, ömsesidig nyfikenhet och intresse.

- **Könsidentitet eller könsuttryck (i diskrimineringslagen könsöverskridande identitet eller uttryck)**

Att någon inte identifierar sig med sin biologiska könstillhörighet som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

- **Etnisk tillhörighet**

Diskriminering och trakasserier som har samband med etnisk tillhörighet kan vara förlöjligande eller skämt kopplat till en grupp personer med samma nationella eller etniska ursprung, ras eller hudfärg. Skolan/skolan har ett ansvar att arbeta mot rasism och främlingsfientlighet.

- **Religion eller annan trosuppfattning**

Skolan/skolan får inte missgynna någon elev/barn på grund av hans eller hennes religion. I skolan ska föräldrar kunna lämna sina barn utan att de blir ensidigt påverkade till förmån för den ena eller andra åskådningen. Skolan är skyldig att se till barnets bästa och alla barn har rätt till kunskap och lärande, tankefrihet och religionsfrihet. Begreppet annan trosuppfattning innefattar uppfattningar som har sin grund i eller har samband med en religiös åskådning, till exempel buddism, ateism eller agnosticism.

- **Funktionsnedsättning (i diskrimineringslagen funktionshinder)**

Funktionsnedsättningar kan vara fysisk, psykisk eller intellektuell och påverka livet på olika sätt. Hit räknas både sådana som syns, och sådana som inte märks lika lätt, som exempelvis allergi, hörsel och synskador, ADHD och dyslexi. Graden av funktionsnedsättning har ingen betydelse. Anm. Funktionshinder uppstår när personer med funktionsnedsättning upplever begränsning i relation till omgivningen. Funktionshinder är inte en egenskap hos individen utan det är miljön som kan vara funktionshinderande.

- **Sexuell läggning**

Skolan/skolan ska förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier på grund av sexuell läggning. Med sexuell läggning menas homosexualitet, bisexualitet och heterosexuellitet. Skolan har ett särskilt ansvar att förmedla samhällets gemensamma värdegrund till barnen.

- **Ålder**

Det är fortsatt tillåtet att särbehandla på grund av ålder om:

– särbehandling gäller tillämpning av bestämmelse i förskola, förskoleklass, skolbarnomsorg, grundskola, särskola och specialskola samt om

– särbehandling har ett berättigande syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga.

Direkt diskriminering

Att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan. För att det ska röra sig om diskriminering ska missgynnandet ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Direkt diskriminering känns igen genom likartade fall behandlas olika. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på detta program.

Indirekt diskriminering

Med indirekt diskriminering menas lika behandling av olika fall. Krav som verkar neutrala men som i praktiken innebär att en viss grupp missgynnas. Det sker t.ex. när skolan tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringssätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn med ett visst kön, viss etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning eller sexuell läggning. Om exempelvis alla barn serveras samma mat, diskriminerar skolan indirekt de barn som på grund av religiösa skäl behöver annan mat.

Bristande tillgänglighet

Bristande tillgänglighet är när en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att en verksamhet inte vidtar skäligen tillgänglighetsåtgärder för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning. Den som låter bli att genomföra skäligen tillgänglighetsåtgärder kan komma att göra sig skyldig till diskriminering.

Trakasserier

Ett handlande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Begreppet *sexuella trakasserier* innebär ett handlande av sexuell natur som för den skull inte behöver ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Anm.: Diskriminering är när en vuxen i skolan missgynnar ett barn och det har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Trakasserier som utförs av skolans personal kan också vara diskriminering och kan till exempel ske genom skolans regler, undervisning och läroböcker.

Kränkande behandling enligt skollagen

Skolan/skolan ska förebygga och förhindra det som i skollagen benämns som kränkande behandling såsom mobbning och rasistiska beteenden. Det definieras som ett uppträdande som, utan att ha någon koppling till någon särskild diskrimineringsgrund, kränker ett barns eller en elevs värdighet. Kränkningar kan vara fysiska, verbala, psykosociala, texter och bilder.

Fler begrepp

• Mobbning

En upprepad negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag.

• Rasism

En föreställning om den egna folkgruppens överlägsenhet utifrån uppfattningen om att det finns biologiska skillnader mellan folkgrupper och att vissa folkgrupper är mindre värda och därmed legitima att förtrycka, utnyttja eller kontrollera.

• Främlingsfientlighet

Rädsla för och/eller stark motvilja mot grupper som definieras genom fysiska, kulturella/etniska eller beteendemässiga karakteristika.

- Homofobi

En uppfattning eller medveten värdering hos en individ, en grupp eller ett samhälle och som ger uttryck för en starkt negativ syn på homo- eller bisexuella personer.

